

הקושיא על ריש לקיש מן הברייתא:

לא כאשר פירשת בסיפא דמשיכה קונה ומשום שקיבל עליו לדון בדיני ישראל, כי **מדרישא** [מדשמעינן מרישא] **דמשיכה אינה קונה** בגוי, **סיפא נמי משיכה אינה קונה**, ודקשיא לך: כיון שמעות הן שקונות למה לי משיכה בסיפא, אימא לך:

ואידי דתנא רישא משך, תנא נמי בסיפא משך, ועיקר כוונת הברייתא לומר שצריך דוקא מעות.

רבינא אמר אדרבה מדמוכח מן הסיפא **דמשיכה קונה** וכגון שקיבל עליו לדון בדיני ישראל, **רישא נמי משיכה קונה**, כלומר, אף ברישא מוכרחים אנו לפרש באופן שהמשיכה לבד מועילה; ודקשיא לך: והרי ברישא מבואר "אם עד שלא נתן מעות — משך, יחזיר", הרי דמשיכה אינה קונה; אימא לך:

ורישא הכי קאמר: אם לא נתן ולא משך יחזור —

ומאי "יחזור", והרי אין צריך חזרה כלל שהרי לא עשה ולא כלום! ? הכי פירושו: **יחזור בדברים**, כלומר, יכול הוא לחזור מדיבורו שסיכם עם הגוי לקנותו.

ואי קשיא לך: פשיטא שיחזור כיון שלא היה שום קנין, אימא לך:

קסבר האי תנא (15) **דברים יש בהם משום מחוסרי אמנה** [חסרון אמינות יש במי שחוזר מדבריו], ואילו היה כעין זה בישראל אין ראוי לחזור, וקא משמע לך הברייתא: **הני מילי ישראל מישראל** הוא שלא יחזור מדיבורו, ומשום דקיימו ישראל בדבוריהו [עומדים הם בדיבורם] ואף אתה עמוד להם בדיבורך, **אבל ישראל מגוי, כיון דאינהו [הגויים] לא קיימי בדבוריהו** — לא צריך אף הוא לעמוד להם בדיבורו.

מתניתין:

כתיב [דברים יב טו]: "רק בכל אות נפשך יד-א

מחל", שאין שייך מחילה אחר הביטול, ואם כן בהכרח שהמעות לבד אינם קונות, אלא שקיבל עליו לדון בדיני ישראל.

ואולם הרש"ש כתב על דברי אביי: פשוט, דהשתא הדר ממאי דקאמר מעיקרא "הכי קאמר אף על פי שנתן מעות", אלא דבאמת בעינן תרוייהו.

ב. כתבו התוספות: אף על גב דבשאר מקח טעות לא אמרינן הכי, שאני לוקח גרוטאות מיד גוי, דאיבעי ליה לאסוקי אדעתיה טפי, שמא יש בהן עבודת כוכבים.

15. מחלוקת רב ורבי יוחנן היא בבבא מציעא מט א.

קונה בו, ופירוש הסיפא הוא "אף על פי שנתן מעות, אי משיך אין, אי לא — לא". ולא בא אביי אלא ליישב את הקושיא שהקשתה הגמרא מן הרישא דמשמע דמשיכה אינה קונה, ומפרש לה אביי שאין ראייה מן הרישא כי מקח טעות הוא.

אך הנה לשון הגמרא הוא: "סיפא לאו מקח טעות הוא, דכיון דיהיב זוזי כי קא משיך איבעי ליה לעיוני והדר מימשך", דמשמע שהיה לו לעיין רק בשעת משיכה, ואם כן שוב לא קשה כלל על ריש לקיש, כי לכך צריך גם משיכה כדי שלא יהיה מקח טעות, ולמה לנו התירוצים הקודמים! ? ואפשר, דאם היו המעות קונות לבדם לא היה שייך לומר "מדלא משך —

ואמר הכתוב "כצבי וכאיל", שאלו הם מינים הפטורים ממתנות זרוע לחיים וקיבה, וכן פסולי המוקדשין שנפדו, פטורין מן הזרוע הלחיים והקיבה [על פי רש"י בחומש].

כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן, שאי אפשר להקדישם קדושת הגוף, והקדישם לדמיהם, שיימכרו ויביא בדמיהם עולה או קרבן אחר, (1) ונפדו, כך הוא דינם:

הרי הם **חייבין בכבודה** אם ילדו בכור, ובמתנות זרוע לחיים וקיבה כחולין גמורים. (2)

ויוצאין לחולין, הועיל פדיונם להוציאם לחולין אפילו ליגזו וליעבר.

תזבח ואכלת בשר, כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך, הטמא והטהור יאכלנו, כצבי וכאיל –

הכתוב מדבר בקדשים שנפל בהם מום [אחר שהוקדשו, והנקראים בלשון חז"ל "פסולי המוקדשין"]. שייפדו ויאכלו בכל מקום [בכל שעריך].

יכול ייפדו [אף] על מום עובר? תלמוד לומר "רק". ואמר הכתוב "תזבח ואכלת", לומר לך: אין לך בהם היתר גיזה וחלב [אף לאחר שנפדו], אלא אכילה על ידי זביחה [שחיטה]. ואמר הכתוב "הטמא והטהור יאכלנו", לפי שבאו מכח קדשים, שנאמר בהם "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל", לכן הוצרך הכתוב להתיר בו, שיאכלו הטמא והטהור בקערה אחת.

הן כמקדיש עצים ואבנים לדמיהם, ואין בהם קדושת הגוף, ואם נפדו הרי הן כחולין גמורים, וכן הוא לשון הרמב"ם בפירוש המשניות כאן, שכתב: לפי שקדושתם אינה אלא קדושת דמים לא קדושת הגוף מחמת המום הקודם להקדש. ומלשונות אלו משמע, דזה הוא מה שהשמיענו משנתנו, דהוי קדושת דמים משום שקדם מומם להקדשם, ולא שבעצמו הקדיש קדושת דמים. וראה שם מה שביאר.

וראה עוד ברש"י לקמן טו ב ד"ה אמר ר' לוי, שכתב על משנתנו דמילתא דלא שכיחא היא, דהא אמרינן במסכת תמורה המתפיס בעלי מומין למזבח עובר בחמשה לאוין. הרי מבואר, שמשנתנו עוסקת כשהקדישם למזבח ממש, ולא שיימכרו לצרכי מזבח.

2. ולא כקדשים הקדושים בקדושת הגוף שהוממו ונפדו, שאף אחר פדיונם אין הם

1. **כתב החזון איש** [בכורות יח ו]: משנתנו עוסקת בכגון שאמר על בעלת המום שתהא קדושה לדמי עולה [או קרבן אחר], או אפילו אם אמר "הרי זו לעולה", מתפרשים דבריו שהוא מקדישם לדמי עולה, אבל אם אמר "הרי זו עולה", דמשמע, שמקדישה להקריבה על המזבח לא אמר כלום, וכמבואר כל זה במשנה בתמורה כז ב לדעת חכמים. וסגנון הדברים בפנים הוא על פי דבריו.

אך **באבן האזל** מעשה הקרבנות טו ו, דקדק חילוק בין לשונות רש"י כאן, שכתב "שהיה להם מום קבוע, והקדישן להמכר ולהביא מדמיהם קרבן למזבח", דמשמע שהוא הקדיש אותם לדמיהם, [וראה גם בלשון התוספות בד"ה כל, שכתבו: לאו בקדשי בדיק הבית איירי, אלא בהקדישן למזבח לדמיהן], לבין לשונו של רש"י על אותה משנה שנשנתה גם בחולין קל א: "כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשם, הרי

וולדן שנתעברה בהם אמם קודם הפדיון וילדתם לאחר הפדיון, כדמפרש בגמרא, וחלבן [החלב שנחלב מהם לאחר שנפדו] מותר.

וכל דינים אלו שאמרנו הם לאהר פדיונן. (3)

והשוחטן לקדשים שקדם מומן להקדשן, בחוץ [מחוץ לעזרה], אפילו קודם פדיונם, הרי הוא פטור מכרת שמתחייב כל השוחט קדשי מזבח בחוץ, (4) לפי שלא קדשו בקדושת הגוף. (5)

ואין עושיין תמורה אפילו קודם פדיונם, וכדמפרש טעמא בגמרא. (6)

ואפילו אם מתו קודם לפדיונם — יפדו [יכול הוא לפדותם] כשהם מתים. (7)

חוץ מן הכבור ומן המעשר, שאפילו אם קדם מומן להקדישם, חלה עליהם קדושה גמורה לכל דבריהם, אלא שאין כשרים ליקרב. (8)

שאינו קדוש קדושת הגוף, דומיא דשאר דיני משנתנו.

לזה ביאר רש"י, שחידוש משנתנו הוא במום שאינו פטור את השוחט אותה, אילו הוממה לאחר הקדשה, והיינו שהוממה בדוקין שבעין, שלשיטת רבי עקיבא — ולדעת משנתנו — אם עלו על המזבח לא ירדו, ולשיטתו ממילא חייב השוחט אותה בחוץ, ובכגון זה צריכים אנו לדין משנתנו, שאם היה מום זה קודם ההקדש לא חל עליו קדושת הגוף, ופטור השוחט אותה בחוץ.

6. ובהערות שם יתבאר, למה אין הדבר פשוט, כיון שאין קדושים קדושת הגוף.

7. אבל קדשים שקדם הקדישם למומם אין פודים אותם לאחר שמתו, אם משום שאי אפשר לקיים בהם "והעמיד והעריך", שהרי מת אינו יכול לעמוד. אם משום שאין פודין את הקדשים להאכילם לכלבים. אבל קדם מומם להקדשם סוברת משנתנו שאינם צריכים העמדה והערכה, ואף פודים אותם להאכילם לכלבים, כיון שלא קדשו קדושת הגוף. וכל זה מתבאר בגמרא.

8. א. על פי לשון רש"י בחולין קל א. וּלפי לשון רש"י כאן דמשנתנו מיירי בשהקדיש בפירושו לדמים, קשה לשון המשנה "חוץ מן

חייבים בכורה ובמתנות. וכן בכל הדינים שנאמרו כאן יש חילוק בין אלו לאלו, וכאשר יבואר כל זה בהמשך המשנה.

3. כן פירש בתפארת ישראל את לשון המשנה.

4. כמאמר הכתוב [ויקרא יז י']: "איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה [במוקדשין הכתוב מדבר, שנאמר "להקריב קרבן", רש"י], או אשר ישחט מחוץ למחנה. ואל פתח אוהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' לפני משכן ה', דם יחשב לאיש הוא דם שפך, ונכרת האיש הוא מקרב עמו".

5. כתב רש"י: והשוחטן בחוץ פטור: אפילו קודם פדיון. דאפילו הוי מומן קל כגון דוקין שבעין, דלגבי קדשים מיחייב השוחטן בחוץ, הכא פטור, משום דלא חלה עליהן מתחילה קדושה כל כך.

ביאור הדברים: השוחט בחוץ את בעלת המום, אפילו אם הוממה לאחר הקדשה אינו חייב, שאין חייבים על שחיטה בחוץ אלא על בהמה המתקבלת בפנים, שנאמר "ואל פתח אהל מועד לא הביאו". ואם כן, קשה, כיון שבבעלת מום אנו עוסקים, תיפוק ליה שהוא פטור משום בעלת מום, ואילו טעם משנתנו הלוא הוא משום

ובל הקדשים שקדם הקדשן את מומן, ונתקדשו בקדושת הגוף, שהיא קדושה חמורה ולא קדושת דמים, או אפילו היה להם מום עובר קודם להקדשן, שהוא אינו מעכב בחלות קדושת הגוף, ולאחר מכאן נולד להם מום קבוע, ונמצא שקדם הקדשן את מומן – ונפרו, כך הוא דינם:

פטורין מן הכבורה, ומן המתנות.

ואינו יוצאין בפדיונם לחולין ליגוז וליעבר.⁽⁹⁾

וולדן וחלבן אסור אפילו לאחר פדיונן, שהרי אמרה תורה "תזבח ואכלת בשר", ולא חלב.⁽¹⁰⁾ והולדות, הן הולדות שנתעברו קודם הפדיון ונולדו לאחר הפדיון, ומדרבנן אסורים הולדות וכפי שיתבאר בגמרא מטעם גזירה.

והשוחטן בחוץ קודם פדיונן, חייב.

ועושיין תמורה, בין קודם פדיונם בין לאחר פדיונם.⁽¹¹⁾

שני טעמים: האחד משום שאינו ראוי למזבח, ועל כן לא חיילא קדושה עליהו. ועוד יש לומר טעם אחר, משום דהא קיימא לן דכל קדשי הגוף נפדין על ידי מום, ואם כן, הא נמצא דכשמקדישו הוי דבר שיש לו פדיה, ועל כן לא מיקריא קדושת הגוף, דיסוד קדושת הגוף הויא דבר שאין לו פדיה, והכא כיון דיש לו פדיה לא מיקריא קדושת הגוף. וראה שם שהוכיח כצד שני ממה שחלה קדושה על בעל מום עובר אף שאינו ראוי למזבח, ראה שם. ולכאורה לפי טעם זה הרי פשוט הטעם שבכור ומעשר קדושים קדושת הגוף, שהרי אינם נפדים.

9. לשון המשנה משמע, שלענין גיזה ועבודה עדיין קדושתן עליהם ואף על גב שנפדו, ואינו איסור חדש. ויתבאר עוד מחקירה זו בהערות על סוגיית הגמרא.

10. בהערות שעל הגמרא דף טו סוף עמוד א, יתבאר: אם הכוונה לחליבה שהיא אסורה כמו גיזה ועבודה, או שהנידון הוא על החלב עצמו.

11. כמבואר בברייתא לקמן טו ב, וראה סוגיית הגמרא על זה לקמן טז א.

הבכור ומן המעשר", שהרי אלו לא הקדשו קדושת דמים].

ב. כתב רש"י: "שאפילו במומן חלה עליהם קדושה חמורה דרחם מקדשו, ובמעשר כתיב "לא יבקר בין טוב לרע", דמשמע: בין תם בין בעל מום – קדוש, כי "טוב" הוא תם, ו"רע" הוא בעל מום".

ובראשית בכורים תמה: מה בכך דרחם מקדשו, הא מכל מקום לא חזי להקרבה, והאיך תחול עליו קדושת הגוף! ? וכמו שאם האדם מקדיש בעל מום שאינו ראוי להקרבה לא חלה עליו קדושת הגוף כיון דבשעת הקדישו אינו ראוי, הוא הדין כשרחם מקדשו. ואי משום דבכור לא שייך קדושת דמים, הרי עיקר הטעם חסר מן הספר! ? וראה מה שכתב בזה.

ולשון רש"י בחולין קל א הוא: דבכור ברחם תלה רחמנא, לא שנא תם ולא שנא בעל מום קדיש, תם קרב ובעל מום נאכל לכהן, כדילפינן בבכורות כח א "ובשרם יהיה לך", "בשרם" תרי משמע, לימד על בכור בעל מום שמתנה לכהן.

והנה בחידושי רבינו חיים הלוי [איסורי מזבח ג י] חקר בעיקר הדין שאין קדושת הגוף חלה בכל הקדשים על בעלת מום, כי יש לומר

ואם מתו, יקברו ולא ייפדו. (12)

קסבר האי תנא: קדושת דמים כמוה כקדושת הגוף שהיא מדרחה מן הבכורה ומן המתנות. (13)

גמרא:

שנינו במשנה: כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן, ונפדו, חייבין בבכורה ובמתנות:

ודייקנין: טעמא דנפדו הקדשים שלא קדשו מתחילה אלא בקדושת דמים, הוא שנתחייבו בבכורה ובמתנות. הא לא נפדו עדיין, הרי הם פטורין מן הבכורה ומן המתנות, ואף שאין קדושתם אלא קדושת דמים —

שנינו במשנה: כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו ... ויוצאין לחולין ליגזו וליעבד:

ודייקנין: טעמא דנפדו, הא לא נפדו, אף שאין קדושתם אלא קדושת דמים, אסירי מדרבנן בגיזה ועבודה אף באופן שאין בהם איסור משום נהנה מן ההקדש. (14)

12. ובגמרא יתבאר, אם הטעם הוא משום שאין פודין את הקדשים להאכילם לכלבים, או משום שצריכים הם לעמוד לפני הכהן ויעריך הכהן את סכום הפדיון, ואילו משמתו אין יכולים לעמוד לפני הכהן.

13. נתבאר על פי רש"י שכתב: פטורה מן הבכורה כקדושת הגוף, דמפרש לקמן מקראי דפטורה מבכורה וממתנות. ובפשוטו כוונתו היא, דלקמן טו א ילפינן מקראי דפסולי המוקדשין [שקדם הקדשם את מומם] שנפדו, הרי הם פטורים מן הבכורה ומן המתנות, וסובר רש"י, שכל הדינים המיוחדים שבפסולי המוקדשין שנפדו, גידם הם משום שלענין זה כאילו לא נפדו ועדיין קדושתם עליהם — וכלשון המשנה "ואינן יוצאין לחולין ליגזו וליעבד" — ואם כן, בהכרח שבעוד קדושתם עליהם קודם שנפדו, הרי הם פטורים מן הבכורה ומן המתנות. והאחרונים הביאו שכן מפורש בלשון הרמב"ם בכורות ה ח גבי פסולי המוקדשין שנפדו שהם "פטורין מן הבכורה, שהרי לא יצאו לחולין לכל דבר מפני שהן אסורין בגיזה ועבודה". והביאו גם מלשון רבינו גרשום לקמן טו א, ראה שם. וראה עוד בהערות בהמשך הסוגיא בגדר זה.

והתוספות הקשו עליו: דהתם פטרינן בפסולי המוקדשין אף על גב דנפדו מדאיתקש [פסולי המוקדשין שנפדו] לצבי ואיל, והכא דוקא בלא נפדו?! וראה בליקוטי הלכות שכתב על דברי רש"י: רצונו לומר, וסבר האי תנא דהוא הדין בקדושת דמים, והיינו קודם שנפדו, דלאחר שנפדו אפילו קדושת דמים לית בהו, דהרי יוצאין לחולין ליגזו וליעבד, וסרה בזה קושיית התוספות.

והתוספות פירשו את טעם פטור קדשים הקדושים בקדושת דמים, משום שגבי בכורה נאמר "בישראל" ולמדנו למעט את ההקדש. וגבי מתנות כתיב "מאת העם". ויש לדקדק בלשונם, שכתבו: אלא היינו טעמא בקדושת דמים ... דרק גבי קדושת דמים צריכים הם ללימודים אלו, אבל בקדושת הגוף — שאין הם חייבים בבכורה ובמתנות, כמפורש בברייתא לקמן טו ב — אין צריך לטעם זה.

ורש"י בחולין קל א [על משנה זו שנשנתה גם שם] בד"ה כל הקדשים, כתב את הטעם גבי בכורה, שהוא משום שאין קדושה חלה על קדושה.

14. נתבאר על פי התוספות היצוניות [הובא בשיטה מקובצת אות ג] שתמהו [על דברי רבי

אבל קדשי בדק הבית — יש לומר, דלא גזרו, כיון דלא מיחלפא בקדושת הגוף למזבח.

שנינו במשנה: כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו, ולדן וחלבן מותר:

שואלת הגמרא: היכי דמי, באיזה אופן עוסקת משנתנו שהצרכה להתיר את הולדות?

אילימא דאיבער ואיתיליד לאחר פדיונן, כך הרי אי אפשר לומר, שהרי פשיטא היא, כי חולין נינהו. (16)

ואם כן, האם מסייע ליה משנתנו לרבי אלעזר דאמר קדשי בדק הבית — וכן קדשים הקדושים בקדושת דמים למזבח — אסורין בגיזה ועבודה מדרבנן, כשם שהם אסורים מן התורה בקדשי מזבח, ובפסולי המוקדשין שנפדו? (15)

אמרי בני הישיבה: לא תוכיח מכאן כדברי רבי אלעזר, כי מקדשים הקדושים בקדושת דמים למזבח האסורים מדרבנן בגיזה ועבודה, לא תלמד לקדשי בדק הבית לאסור אף בהם. כי:

קדושת דמים למזבח הוא דמיחלפא בקדושת הגוף למזבח שאסורה בגיזה ועבודה, ולכן גזרו בהו רבנן.

[וראה גם בהערות על שיטה מקובצת השלם, מה שהביא בשם הגרי"ז]. וכן קשה מעבודה, האיך מועיל מה שמשלם להקדש שכר עבור העבודה שיהיה מותר לעבוד, הא מכל מקום נהנה מבהמה שגופה הקדש, ראה ערכין כא, המשכיר בית לחבירו והקדישו הדר בו מעלה שכר להקדש, ומקשה: היכי דייר במעילה קאי. וסוף דבריו נשאר בכל זה בצע"ג.

ועל מה שתירצו דלית בהו שוה פרוטה, כתב המשנה למלך [שם, על דברי מהר"י קורקוס]: אפשר, דאפילו הכי אסור מן התורה כדין חצי שיעור.

15. כך מתבאר מסוגייתנו, שהאיסור בקדשים שקדם מומם להקדישם ובקדשי בדק הבית הוא מדרבנן, וכן הוא ברמב"ם. אבל ברש"י לקמן טו ב ד"ה ואין סופג, אין נראה כן, ודבריו שם צריכים עיון, כמו שתמה עליהם הרש"ש והובא שם בהערות.

16. הנה גם בשאר הדינים שנאמרו במשנתנו יש

אלעזר]: פשיטא, כיון דקדושים הם, [וקדשים הרי אסורים בהנאה]!?

ותירצו: אפילו קנה הגיזה והעבודה מן ההקדש — אסור. ועוד פירשו, דמיירי דלית בה שוה פרוטה, ואין איסור הנאה מהקדש פחות משוה פרוטה. [פירושו: אבל גיזה ועבודה הוא דין אחר שנאסר בקדשי הגוף ובפסולי המוקדשין שנפדו].

ובכסף משנה [מעילה ב טז] כתב בשם המהר"י קורקוס [דבריו שם הם ביחס לקדשים שקדם מום קבוע להקדשן. וראה משנה למלך שם]: דמיירי בשאינו נהנה מאותה גיזה ומאותה עבודה. אי נמי: שאין בו שוה פרוטה.

ובראשית בכורים תמה על תירוצו הראשון של התוספות חיצוניות: כיון שהבהמה נשארה הקדש, האיך מועיל מה שקנה הגיזה שיהיה מותר לגזוז וליהנות ממנה!?! עיין תוספות חולין קלא א ד"ה הא, ובמהרש"א שם, דכל זמן שהגיזה מחובר לבהמה לא מהני בה פדייה לבדה, דהוה ליה כפודה אבר מבהמה שכולה קדושה דלא מהני, כדמוכח מסוגית הש"ס שם,

אלא, דאיעבר לאחר ההקדש ולפני פדיונו, ואיתיליד לאחר פדיונו. (17)

אפילו כשהם תמימין, או אין נפדין כשהם תמימין? (1)

ודייקנין: הא ולדות שנולדו — לקדשים שקדם מומן להקדישן, שלא קדשו אלא לדמים — לפני פדיונו, אסירי בהנאה בלי פדיון. (18) ויש להסתפק:

תא שמע מהא דתניא בהדיא: המתפס בעלי מומין קבועין לגבי מזבח, וילדו, ימכרו ואין צריכים מום, שאין קדושה חלה עליהן, שלא יהא טפל [הולדות], שאינם קדושים אלא מכח אמם], חמור מן העיקר [האם, שהיא מקור הקדושה]. (2)

ב-ד נפדין הולדות — שנולדו קודם פדיונה של בעלת המום שהוממה קודם הקדשה —

בזה בהערה בהמשך הסוגיא.

1. לפי פשוטו, ספק הגמרא הוא: אם חל על הולד קדושת הגוף או קדושת דמים. ומסיקה הגמרא, דמשום שלא יהא טפל חמור מן העיקר, חלה על הולד קדושת דמים בלבד.

[ומדלא נסתפקה הגמרא לענין הקרבה על גבי המזבח, משמע שלענין זה אין נפקא מינה בספק הגמרא, וכן נראה מרש"י הנזכר בהערה לעיל, שכתב בפשיטות שמיקרב לא קרבי על גבי המזבח. והנראה מדבריו, שאם כי לענין קדושת הגוף לא פשיטא לגמרא לומר שלא יהא טפל חמור מן העיקר, ושפיר יתכן שיהיה לולד — שכל קדושתו מכח קדושת אמו — קדושה חמורה משל אמו, מכל מקום זה ודאי לא יתכן שיהיה לולד קדושת הקרבה מה שלא היה לאמו, והסברא צריכה ביאור. וראה שפת אמת].

2. בפשוטו, כוונת הברייתא היא, שהיות וקדושת הולדות באה מכח קדושת דמים, אם כן, אף על הולדות אין אלא קדושת דמים, וקדושת דמים אינה צריכה מום ליפדות, וזה הוא שאמרו בברייתא "שאיין קדושה חלה עליהן". כלומר, קדושת הגוף לא חלה עליהן.

[אך ראה ברבינו גרשום שכתב: ימכרו ואין צריכין מום אותן הולדות להמתין שלא למכורן עד שיפול בהן מום, משום דקא אתו הני מכח קדושה דחוייה. שלא יהא טפל חמור מן העיקר

להקשות כן. אלא עיקר כוונת הגמרא בקושייתה היא: בשלמא שאר הדינים הצרכו, מפני שבקדשים שהוממו לאחר הקדשם הדין שונה, אבל ולדות שנתעברו ונולדו לאחר הפדיון מותרים הם גם בקדשים אלו, וכמבואר בגמרא לקמן טו ב, ואם כן, הרי פשיטא להתיר בקדשים שקדם מום קבוע להקדשם כשנפדו ויצאו לחולין.

17. תוספת ביאור:

הנה בולדות קדשים שהוממו לאחר הקדישן מבואר בהמשך המשנה שהם אסורים, והיינו גם כן כשנתעברו לפני פדיונו ונולדו לאחר פדיונו, כמבואר בגמרא לקמן טו ב, וטעם איסורם אינו מדאורייתא, כי מאחר שנפדית אמו כשהיה במעיה גם הוא פדוי כי עובר ירך אמו, ומשום גזירה אסור, וכמבואר בסוגיא דלקמן לפירוש רש"י שם. והיינו דאמרינן כאן, דכל זה הוא דוקא כשנולדו לבהמות שהוממו אחר הקדישן, אבל כשנולדו לבהמות שקדם מומן להקדישן, אין בהם איסור כלל, וכמו שפירש רש"י שם, שמילתא דלא שכיחא היא שיקדיש אדם בעלת מום למזבח, שהרי אסור לעשות כן, ולכן לא גזרו בהם חכמים.

18. כתב רש"י: ומיקרב לא קרבי — ואף שהולדות אינם בעלי מומין — דמכח קדושה דחוייה אתו, דאמם לא הקדשה למזבח. וראה